

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Gedimino pr. 11, LT-01103, Vilnius, tel. 8 706 63851, faks. 8 706 63877, el. p. MinistrasPirmininkas@lr.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-04-23

Nr. S-1374

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1994 M. RUGPJŪČIO 11 D. NUTARIMO NR. 728 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS DARBO REGLAMENTO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projektas parengtas, siekiant įgyvendinti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679), Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 6, 13, 18, 22, 24, 26, 29(1), 30, 31(1), 38, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 42 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo, nuostatas, taip pat siekiant tobulinti Vyriausybės teisėkūros procesą ir nustatyti Vyriausybėje projekcinio valdymo principus.

Dėl konsultavimosi.

Suinteresuotų asmenų (plačiąja prasme) įtraukimas į teisėkūros procesą (toliau – konsultacijos su visuomene) – viena iš esminių tvaraus, pagrįsto ir informuoto reguliavimo ir atviro, skaidraus teisėkūros proceso sąlygų. Tai pažymi Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, Europos Komisija, Pasaulio bankas, vertindami šalių teisėkūros procesus. Lietuvoje konsultacijos su visuomene dėl numatomo teisinio reguliavimo – trumpiausios tarp Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių (7 darbo dienos). Vengrijoje ir Rumunijoje konsultacijoms skiriama 10 dienų, Estijoje, Italijoje, Slovėnijoje, Slovakijoje,

Graikijoje, Nyderlanduose, Belgijoje, Bulgarijoje – 4–5 savaitės, Austrijoje ir Suomijoje – 6 savaitės, Švedijoje – net 12 savaitių.

2017 metais nuo 10 iki 7 darbo dienų sutrumpinus terminą, per kurį bet kuris suinteresuotas asmuo turi galimybę pateikti pastabų ir pasiūlymų dėl teisės akto projekto, paskelbto Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS), suprastėjo ir Lietuvos reglamentavimo kokybės vertinimas pagal Pasaulio banko skaičiuojamą indeksą *Aukšta reglamentavimo kokybė* (2016 m. Lietuva buvo 13 vietoje, 2017 m. – 15 vietoje tarp ES valstybių narių). Remiantis Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2018 metais tik 57 procentai gyventojų pasisakė žinantys apie galimybes ir būdus teikti pasiūlymus dėl jiems svarbių klausimų sprendimo.

Vyriausybės socialiniai ekonominiai partneriai taip pat ne kartą yra pažymėję, kad 7 darbo dienų terminas yra per trumpas suinteresuotoms institucijoms ir įstaigoms laiku ir tinkamai sureaguoti ir pateikti išvadas dėl teisės akto projekto, todėl neretai teikti pastabų ir pasiūlymų netgi nebandoma.

Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybė privalo siekti atviro ir įtraukaus teisėkūros proceso, siūloma Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 (toliau – Reglamentas), papildyti nuostata, kad teisės aktų projektų rengėjai turi sudaryti sąlygas bet kuriam suinteresuotam asmeniui (visuomenės atstovui ar jų grupėms) pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl teisės akto projekto per ne trumpesnę kaip 10 darbo dienų terminą (Reglamento 27¹ punktas), paliekant tuos pačius oficialaus tarpinstitucinio derinimo terminus.

Kadangi Reglamente neįtvirtinta principinė nuostata, kad dėl teisės aktų projektų turi būti konsultuojamasi su visuomene, o teisės aktų projektų paskelbimas TAIS nėra pakankama ir visapusiškai efektyvi priemonė suinteresuotoms šalims į teisėkūros procesą įtraukti, Reglamentas papildomas 12¹ punktu, numatančiu konsultavimąsi su visuomene ankstyvoje, t. y. teisėkūros iniciatyvos pareiškimo stadijoje. Taip siekiama įtvirtinti horizontalų viešųjų konsultacijų principą ir praktiką, kartu nurodant alternatyvią galimybę konsultacijas papildomai vykdyti ir skelbti ne tik Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje, bet ir portalu „Mano vyriausybė“ interneto svetainėje „E. pilietis“.

Dėl teisės aktų projektų rengimo proceso planavimo.

Remiantis Vyriausybės kanceliarijos vykdomos stebėsenos duomenimis, 2012–2018 metais Vyriausybė laiku nepateikdavo Seimui svarstyti nuo 30 iki 50 procentų įstatymų projektų, kuriuos pati pasiūlydavo įtraukti į atitinkamos Seimo sesijos darbų programą. Atsakingas teisėkūros proceso planavimas, realistiškai įvertinant rengimo, tarpinstitucinio derinimo, svarstymo Vyriausybėje terminus, atsižvelgiant į įstatymo projekto

turinį, – vienas iš įsisenėjusių trūkumų. Būtina keisti praktiką, kai Vyriausybė trečdalis ar net pusės suplanuotų parengti ir pateikti Seimui įstatymų projektų nepateikia laiku. Todėl siūloma Reglamentą papildyti nuostatomis, leidžiančiomis teisės aktų projektų rengimo procesą planuoti taip, kad Vyriausybė laiku įvykdytų priimtus įsipareigojimus parengti įstatymų projektus (Reglamento 11 punktas), taip pat laiku priimtų įgyvendinamuosius teisės aktus, ir numatančiomis, kad paprastai teisės aktų projektai derinti suinteresuotoms institucijoms turi būti pateikti likus ne mažiau kaip 2 mėnesiams iki planuojamo teisės akto projekto pateikimo Vyriausybei termino (Reglamento 18 punktas). Analogiška nuostata jau įtvirtinta dėl įstatymų projektų, kuriais įgyvendinami ES teisės aktai.

Valstybės kontrolės atlikto valstybinio audito „Teisėkūros procesas“ ataskaitoje pažymima, kad Lietuvoje „apie 50 procentų įstatymų projektų priimama svarstant juos skubos ar ypatingos skubos tvarka“. Išsami 2017 m. pavasario sesijos analizė parodė, kad iš visų priimtų įstatymų skubos ar ypatingos skubos tvarka (tokių buvo 108) 65 procentai buvo priimti būtent Vyriausybės siūlymu. Atitinkamai darytina išvada, kad tokių projektų tarpinstitucinis derinimas taip pat buvo organizuojamas skubos tvarka. Analizuojant TAIS informaciją, matoma tendencija, kad teisės aktų projektų rengėjai nepagrįstai dažnai teikia teisės aktų projektus išvadoms gauti skubos tvarka. Vadovaujantis nuostatomis, kad teisėkūros procesas turi būti planuojamas atsakingai, tikslinamas Reglamento 28 punktas – nustatomi išimtiniai atvejai, kada teisės akto projektas gali būti teikiamas institucijų išvadoms gauti skubos tvarka.

Dėl siūlomo teisinio reguliavimo pagrindimo.

Institucijos, teikdamos Vyriausybei svarstyti teisės aktų projektus, nepakankamai aiškiai atskleidžia problemas, kurioms spręsti siūlomi atitinkami teisinio reguliavimo pakeitimai, taip pat nepakankamai argumentuoja ir pagrindžia siūlomo naujo teisinio reguliavimo naudą bei įgyvendinimo kaštus. Valstybės kontrolė valstybinio audito „Teisėkūros procesas“ ataskaitoje taip pat pažymi, kad įstatymų projektų rengėjai aiškinamuosiuose raštuose nepakankamai argumentuoja ir pagrindžia galimas siūlomo teisinio reguliavimo teigiamas ar neigiamas pasekmes, įgyvendinimo kaštus. Siekiant kokybiškesnio siūlomo teisinio reguliavimo pagrindimo, siūloma patikslinti teisės aktų projektų rengimo reikalavimus ir numatyti, kad rašte, kuriuo teisės akto projektas teikiamas išvadoms gauti, ar teikime, kuriuo Vyriausybei teikiamas teisės akto projektas, būtų pateikta argumentuota ir duomenimis pagrįsta informacija apie sprendžiamos problemos mastą, siūlomų problemai spręsti priemonių įgyvendinimo naudą ir kaštus. Informacija turi būti trumpa, aiški ir struktūruota (Reglamento 21 punktas).

Dėl teisės aktų projektų, kaip papildomų klausimų, svarstymo Vyriausybės posėdyje.

Konstitucinis Teismas 2016 m. liepos 8 d. nutarime pažymėjo, kad Vyriausybės posėdžio darbotvarkės papildymo naujais klausimais praktikoje negali būti paneigiami konstituciniai teisėkūros procedūrų viešumo ir skaidrumo reikalavimai. Nepaisant rizikos Vyriausybės teisėkūros proceso atvirumui ir skaidrumui, matoma tendencija gana daug teisės aktų projektų svarstyti kaip papildomus Vyriausybės posėdžio darbotvarkės klausimus: 2017 metais net 21 proc. visų Vyriausybės aprobuotų teisės aktų projektų buvo svarstomi juos į Vyriausybės posėdžio darbotvarkę įtraukus kaip papildomus klausimus, o 2018 metais tokie teisės aktų projektai sudarė 17 proc. visų Vyriausybės aprobuotų teisės aktų projektų. Dažnu atveju papildomų klausimų Vyriausybės posėdžių darbotvarkėje ypač padaugėja baigiantis Seimo sesijai arba artėjant terminui priimti įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus (pvz., prieš sausio 1 d. ar liepos 1 d.). Teisės aktų projektų, kaip papildomų Vyriausybės posėdžio darbotvarkės klausimų, svarstymas ne tik neužtikrina Vyriausybės teisėkūros skaidrumo ir atvirumo, bet ir kelia grėsmę Vyriausybės priimamų teisės aktų kokybei, nes dėl skubos nėra galimybės visapusiškai įvertinti siūlomo teisinio reguliavimo.

Siekiant užtikrinti Vyriausybės teisėkūros viešumą ir skaidrumą bei atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės teisėkūra turi būti planuojama, siūloma nustatyti, kad įtraukti į Vyriausybės posėdžio darbotvarkę svarstyti kaip papildomus gali būti siūloma tik Reglamento nustatyta tvarka suderintus su suinteresuotomis institucijomis klausimus, kurių priėmimo būtinybės ir skubos nebuvo galima numatyti (klausimus, susijusius su ekstremaliosiomis situacijomis, grėsmėmis nacionaliniam saugumui, skubiu lėšų skyrimu iš Vyriausybės rezervo fondo ir panašius) (Reglamento 72 punktas).

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 6, 13, 18, 22, 24, 26, 29(1), 30, 31(1), 38, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo įgyvendinimo.

1) 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 46 straipsnio 1 dalies pakeitimams (2018 m. birželio 29 d. įstatymo Nr. XIII-1371 12 straipsnis) Vyriausybės kanceliarijoje nuo 2019 m. sausio 1 d. saugomi tik pasirašyti Vyriausybės nutarimai, sprendimai, rezoliucijos ir Ministro Pirmininko potvarkiai. Visi su Vyriausybės nutarimų projektais susiję dokumentai (teikimas Vyriausybei, Vyriausybės nutarimo projektas, jo lyginamasis variantas, Vyriausybės nutarimo projekto derinimo pažyma, institucijų derinimo raštai, kiti su nutarimo projekto rengimu susiję dokumentai ir visų teikiamų projektų variantai), Vyriausybės sprendimų, Vyriausybės rezoliucijų rengimo dokumentai turi būti saugomi institucijose, teikiančiose Vyriausybės nutarimų projektus, Dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybės nutarimų, sprendimų, rezoliucijų projektus suinteresuotos institucijos Vyriausybės kanceliarijai per TAIS teikdavo įvairaus formato, o dauguma jų buvo skenuotos skaitmeninės *pdf* formato dokumentų kopijos. Priėmus Reglamento 101 ir 108 punktų pakeitimus, suinteresuotoms institucijoms neliks administracinės naštos papildomai Vyriausybės kanceliarijai pateikti popierinius teisės aktų projektų originalus;

2) taip pat Projektu įgyvendinamas Vyriausybės įstatymo 38 straipsnio 2 dalies pakeitimas – Reglamento 27 punkte atsisakyta šios įstatymo nuostatos neatitinkančių ir perteklinių nuostatų.

Dėl Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 42 straipsnio pakeitimo įstatymo įgyvendinimo.

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojęs Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 42 straipsnio pakeitimo įstatymas reglamentavo Vyriausybės posėdžių ir pasitarimų transliaciją, taip pat Vyriausybės posėdžių ir pasitarimų garso įrašų darymo bei saugojimo tvarką. Atsižvelgiant į tai, tikslinamas Reglamentas – nustatoma, kad Vyriausybės pasitarimai ir posėdžiai transliuojami tiesiogiai internetu, protokoluojami ir daromas jų garso įrašas, išskyrus Vyriausybės įstatyme ir kituose įstatymuose nustatytus atvejus, o Vyriausybės pasitarimų ir posėdžių garso įrašų kompiuterinės laikmenos saugomos Vyriausybės kanceliarijoje Reglamento (ES) 2016/679 ir Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka (Projekto 34, 36, 37, 43, 44, 47 punktai).

Siekiant užtikrinti Vyriausybės veiklos viešumą ir skaidrumą bei informacijos visuomenei prieinamumą, kartu užtikrinant informacijos, sudarančios valstybės ar tarnybos, komercinę paslaptį, konfidencialios informacijos ir asmens duomenų apsaugą, tinkamai įgyvendinti Reglamentą (ES) 2016/679, tikslinamos Reglamento nuostatos, susijusios su teisės taikymo aktų ir teisės aktų rengimu, teikimu Vyriausybei, vertinimu, Vyriausybės pasitarimų ir posėdžių darbotvarkių sudarymu ir skelbimu, Vyriausybės pasitarimų ir posėdžių protokolų skelbimu bei teisės aktų registravimu, detalizuojama Vyriausybės sprendimų ir Vyriausybės rezoliucijų skelbimo tvarka.

Dėl nuostatų suderinimo su Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymo nuostatomis – suderintos Reglamente vartojamos sąvokos.

Dėl projekcinio valdymo principų.

Siūlomas pakeitimas skirtas Vyriausybės ir ministerijų nacionalinių reformų bei kitų į viešosios politikos pokyčius orientuotų sisteminių darbų įgyvendinimo koordinavimui stiprinti. Pakeitimas tiesiogiai įgyvendina Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, 3.1.5 darbo „Strateginio planavimo ir biudžeto formavimo sistemos pertvarka, didinant orientaciją į rezultatus ir užtikrinant finansinį tvarumą“ 1 veiksmą „Projektinio valdymo principų pritaikymas viešojo sektoriaus reformų įgyvendinimui koordinuoti“. Šis veiksmas 2017 m. balandžio 19 d. Vyriausybės pasitarimo sprendimu buvo įtrauktas tarp 33-jų Vyriausybės prioritetų, o 2018 m. vasario 13 d. patvirtintas Ministro Pirmininko vadovaujamoje Strateginių projektų portfelio komisijoje kaip strateginio projekto „Projektų valdymo metodikos pritaikymas viešojo sektoriaus reformų įgyvendinimui koordinuoti“ dalis. Jame numatytas ne tik metodinių dokumentų parengimas, IT įrankių įdiegimas, bet ir teisinis projektų valdymo įforminimas. Būtent siūlymui įtraukti Vyriausybės projektų valdymo standarto esmines nuostatas į strateginio planavimo teisės aktus ir Vyriausybės darbo reglamentą buvo pritarta 2018 m. rugpjūčio 28 d. Strateginių projektų portfelio komisijos posėdyje, 2018 m. spalio 2 d. tarpinstituciniame pasitarime ir 2018 m. spalio 3 d. Vyriausybės pasitarime. Siūlomas pakeitimas – projektinio valdymo principų įtraukimas į Vyriausybės darbo reglamentą – yra būtinas siekiant užtikrinti ilgalaikį tinkamo Vyriausybės ir ministerijų nacionalinių reformų bei kitų į viešosios politikos pokyčius orientuotų sisteminių darbų įgyvendinimo koordinavimo tęstinumą; ši privaloma ir unifikuota praktika, pritaikyta įgyvendinant ir koordinuojant 33 Vyriausybės prioritetus, buvo patvirtinta kaip veiksminga, kadangi 98 proc. strateginių projektų portfelio projektų įgyvendinami pagal patvirtintą planą ir laikantis numatytų terminų (Reglamento 10¹–10³ punktai).

Projektu taip pat nustatoma Vyriausybės nutarimų rengimo dokumentų saugojimo tvarka (Reglamento 101 punktas), detaliau reglamentuojama garso įrašų, daromų Vyriausybės komisijose, Vyriausybės komitetuose ir Ministro Pirmininko sudaromose darbo grupėse darymo ir saugojimo tvarka (Reglamento 8 punktas). Šiomis nuostatomis siekiama tinkamai įgyvendinti asmens duomenų saugą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, kai protokolui surašyti daromas posėdžio garso įrašas. Įrašytas į garso įrašymo įrenginį (diktofoną) įrašas nebūtų perkeliamas į kitą informacinę laikmeną, jame būtų saugomas ne ilgiau kaip 3 darbo dienas nuo posėdžio dienos ir ištrinamas. Taip pat reglamentuojama Ministro Pirmininko padėkų teikimo tvarka (Reglamento VIII¹ skyrius).

Projekte numatytos pereinamojo pobūdžio nuostatos: nustatyta, kad teisės aktų projektams, pateiktiems derinti suinteresuotoms institucijoms iki šio nutarimo įsigaliojimo,

taip pat teisės aktų projektams, pateiktiems Vyriausybei iki šio nutarimo įsigaliojimo, taikomi iki šio nutarimo įsigaliojimo nustatyti Reglamento reikalavimai.

Projektu taip pat atliekami kiti redakcinio ir (ar) techninio pobūdžio pakeitimai.

Neigiamų pasekmių dėl Projekto priėmimo nenumatoma.

Konsultacijoms su visuomene Projektas buvo paskelbtas TAIS, tačiau visuomenė pastabų ir pasiūlymų neturėjo.

Projektas derintas su visomis ministerijomis ir Valstybine asmens duomenų inspekcija. Užsienio reikalų ministerija, Aplinkos ministerija, Kultūros ministerija ir Žemės ūkio ministerija pastabų ir pasiūlymų neturėjo. 2019 m. balandžio 15 d. Vyriausybės kanceliarijoje su visomis išvadais teikusiomis institucijomis buvo organizuotas pasitarimas nesuderintoms nuostatomis aptarti. Šiame pasitarime buvo pristatyti Reglamento pakeitimai ir pateikti siūlomo teisinio reguliavimo argumentai. Dėl suinteresuotų institucijų išvadose pateiktų pastabų, į kurias buvo neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, parengta Projekto derinimo pažyma. Valstybinė asmens duomenų inspekcija, įvertinusi darbo tvarka pateiktą Projektą, pastabų neturėjo.

Projektą parengė darbo grupė, sudaryta Vyriausybės kanclerio 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. V-265 „Dėl darbo grupės sudarymo“ (darbo grupės vadovas – Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės vyriausiasis patarėjas Rimvydas Pilibaitis (el. paštas rimvydas.pilibaitis@lr.lt, tel. (8 706) 63775).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 17 lapų;
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto lyginamasis variantas, 19 lapų;
3. Nutarimo projekto derinimo pažyma, 30 lapų;
4. Suinteresuotų institucijų derinimo raštai, 35 lapai.

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis

Aida Gritienė, tel. 870663839, el. p. aida.gritiene@lr.lt

